TÜRKİYE YÜZYILI

TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ

Köklerden Geleceğe

MAYIS 2024

SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

TÜRKİYE YÜZYILI
MAARİF MODELİ

SUNUM AKIŞI

- SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ TEMEL YAKLAŞIMI VE ÖZEL AMAÇLARI
- SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ UYGULANMASINA İLİŞKİN ESASLAR
- SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMINDA YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER VE PROGRAMIN YENİ YAPISI
- SOSYAL BİLGİLER DERSİNE YÖNELİK ÖRNEK UYGULAMALARIN İNCELENMESİ
- SOSYAL BİLGİLER DERSİNE İLİŞKİN ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

- Türk Eğitim Sistemi, bireylerin tüm yönleriyle gelişimini amaçlar ve bütüncül bir eğitim yaklaşımını temel alır.
- Bu hedef ve yaklaşımla geliştirilen "Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli" ile;

- Kavramsal beceriler,
- Alan becerileri,
- Sosyal-duygusal öğrenme becerileri
- Eğilimler
- Değerler ve
- Okuryazarlık becerileri bir bütün olarak ele alınarak öğrencilerin çok yönlü gelişiminin etkili bir şekilde desteklenmesi amaçlanmıştır.

TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ
SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ TEMEL YAKLAŞIMI

- Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı, değişen ve gelişen dünya koşullarından hareketle bireye toplumsal konularda ihtiyaç duyduğu becerilerin kazandırılması amacıyla geliştirilmiştir.

- Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı, sosyal bilimlerin bakış açısı ve disiplinler arası bir anlayış ile hazırlanmıştır. Sosyal bilgiler doğası gereği tarih, coğrafya, sosyoloji, psikoloji, arkeoloji, antropoloji, ekonomi, hukuk, siyaset gibi bilim alanlarının ürettiği bilgilerin işe koşulduğu bir yapıya sahiptir.

- Bu bakımdan programın içeriği toplumsal faaliyetlerin yerel, bölgesel, ulusal ve uluslararası ölçekte incelendiği disiplinler arası bir yapıda hazırlanmıştır.

- İçerikte bireyin hem kendi hayatı hem de yaşadığı çevre ve toplum ile ilişkisini geçmişten günümüze değişim ve süreklilik bağlamında ele alanı bir yapı oluşturulmuştur.

TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ
SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ TEMEL YAKLAŞIMI

- Öğrencilerin ihtiyaç duyabilecekleri bilgiler, öğretim programında uygun becerilerle bütünleştirilerek öğrenme çıktısı olarak sunulmuştur.

- Bu tasarıma dayalı öğrenme sürecinin etkili bir şekilde uygulanabilmesi için konu içeriği sadeleştirilmiştir.

- Öğrenme çıktılarında işe koşulan beceriler arasında hiyerarşik veya taksonomiye dayalı bir yaklaşım yerine becerilerin birbirini destekleyen ve tamamlayan özellikleri benimsenmiştir.

- **Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı ile öğrencilere;**

- Kavramsal beceriler (temel, bütünleşik, üst düzey düşünme), alan becerileri (zamanı algılama ve kronolojik düşünme, kanıta dayalı sorgulama ve araştırma, tarihsel empati, değişim ve sürekliliği anlama vb.), sosyal ve duygusal öğrenme becerileri (benlik, sosyal hayat ortak/birleşik), okuryazarlık becerileri (bilgi, dijital, finansal, görsel, kültür, vatandaşlık, veri, sürdürülebilirlik, sanat), eğilimler (benlik, sosyal, entelektüel) ve değerlerin (adalet, aile bütünlüğü, çalışkanlık, dostluk, duyarlılık, bağımsızlık, sorumluluk, vb.) kazandırılması amaçlanmaktadır.

- Program içerisinde günlük yaşam ile köprü kurulması ve öğrencilerin gerekli becerileri gerçek yaşamla bağlantılı bir şekilde deneyimleyerek edinmeleri amaçlanmıştır.

TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ
SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ TEMEL YAKLAŞIMI

- Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nın temel ögelerinden biri de toplumsal hayat için vazgeçilmez olarak ifade edilebilecek değerlerdir.
- Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı doğası gereği değerler eğitiminin işe koşulduğu bir yapıya sahiptir.
- Bu minvalde "erdem-değer-eylem" modelinde yer alan değerler, öğrenme yaşantıları sürecinde işe koşulmuştur.
- Öğretim programında beceriler, okuryazarlık becerileri, eğilimler ve değerler gibi programlar arası bileşenler öğretme- öğrenme uygulamaları ile ilişkilendirilerek verilmiştir.
- Tüm bu süreçle sosyal bilgiler derslerinin bütüncül, dikkat çekici, anlaşılır ve günlük hayat ile bağlantılı bir biçimde öğretilmesi amaçlanmıştır.

1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde ifade edilen "Türk Millî Eğitimi'nin Genel Amaçları ile Temel İlkeleri" esas alınarak hazırlanan Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'yla öğrencilerin:

1. Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olarak vatanını ve milletini seven, haklarını bilen ve kullanan, sorumluluklarını yerine getiren, millî bilince sahip, lâik, demokratik, millî, manevi ve bunlarla uyumlu evrensel değerleri yaşatmaya istekli etkin vatandaşlar olarak yetişmeleri,

2. Kendini tanıyan ve gelişime açık bireyler olarak toplumsal rollerine ilişkin bilgi sahibi olmaları ve toplumsal birliğin sürdürülmesine katkıda bulunmaları,

3. Etkili iletişim becerilerine sahip olmaları ve toplumsal birliğin sürdürülmesine yönelik olumlu iletişim becerileri geliştirmeleri,

4.Yaşadığı çevrenin ve ülkemizin doğal çevre özelliklerini tanımaları, doğa ve insan arasındaki etkileşimi çözümlemeleri ve doğal kaynakları koruma sorumluluğuna sahip olmaları,

1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde ifade edilen "Türk Millî Eğitimi'nin Genel Amaçları ile Temel İlkeleri" esas alınarak hazırlanan Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'yla öğrencilerin:

4.Sürdürülebilir bir yaşam için yerelden küresele insanın doğal ve beşerî çevre etkileşimini sorgulamaları,

5. Yaşadığı çevrenin ve ülkemizin doğal çevre özelliklerini tanımaları, doğa ve insan arasındaki etkileşimi çözümlemeleri ve doğal kaynakları koruma sorumluluğuna sahip olmaları,

6. Sürdürülebilir bir yaşam için yerelden küresele insanın doğal ve beşerî çevre etkileşimini sorgulamaları,

7. Türk milletinin insanlığın ortak mirasına katkılarını, Türk tarihini, kültürünü, millî ve manevi değerlerimizi bilen, ortak kültürel mirasın korunması ve geliştirilmesi konusunda sorumluluk sahibi bireyler olmaları,

1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde ifade edilen "Türk Millî Eğitimi'nin Genel Amaçları ile Temel İlkeleri" esas alınarak hazırlanan Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'yla öğrencilerin:

8. Türk tarihinin geçmişten bugüne taşıdığı devlet geleneğinin bugünkü Türkiye Cumhuriyeti'nin temeli olduğuna ilişkin çıkarımda bulunmaları,

9. Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunda bir lider olarak Atatürk'ün ve Türk milletinin gösterdiği fedakârlık ve dayanışmadan yola çıkarak millî birliğin önemine yönelik çıkarımda bulunmaları,

10. Cumhuriyetin Türk milletine siyasi, sosyal ve kültürel katkılarını yorumlamaları,

11. Demokratik katılımın öneminin farkında olmaları, yakın çevrelerinden başlayarak demokratik katılım süreçlerini deneyimlemeleri,

1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde ifade edilen "Türk Millî Eğitimi'nin Genel Amaçları ile Temel İlkeleri" esas alınarak hazırlanan Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'yla öğrencilerin:

12. Demokratik katılımın gerekliliğinin farkında olmaları ve yakın çevrelerinden başlayarak demokratik katılım süreçlerini geliştirmeleri,

13. Ekonominin temel kavramlarından yola çıkarak ekonomik faaliyetler ve üretimin millî kalkınmadaki rolünü çözümlemeleri,

14. Bilimsel ve teknolojik gelişmelerin toplumsal hayata etkilerini değişim ve süreklilik açısından yorumlayabilmeleri,

15. Demokratik katılımın öneminin farkında olmaları, yakın çevrelerinden başlayarak demokratik katılım süreçlerini deneyimlemeleri,

16. Sosyal bilimlere ilişkin metodolojik bilgiye sahip bireyler olarak toplumsal sorunlara ilişkin strateji ve çözüm üretmeleri,

17. Toplumsal sorunlara yönelik sosyal bilimlerin araştırma ve inceleme yöntemlerini kullanarak fikir ve çözüm üretmeleri,

18. Öğrenme ve araştırma süreçlerinde bilişim teknolojilerini etkin bir şekilde kullanmaları ve dijital ortamlarda güvenlik ve gizliliğe ilişkin farkındalık kazanmaları amaçlanmaktadır.

Burada ifade edilen özel amaçların her birinin öğrenme çıktılarında karşılığı yer almaktadır. Öğrenme etkinliklerinin planlanmasında ve öğretim materyallerinin hazırlanmasında özel amaçlar ve öğrenme çıktıları bir bütün olarak değerlendirilmelidir.

TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ UYGULANMASINA İLİŞKİN ESASLAR

“Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Ortak Metni” Sosyal Bilgiler Dersi’nin öğrenme-öğretme süreçlerinin planlanması, öğrenme-öğretme uygulama ve yaşantılarının tasarlanması, ölçme ve değerlendirme süreçlerinin planlanması ile hazırlanacak materyal ve kitap yazım süreçleri için atıf kaynak olarak kullanılacaktır.

- Tüm eğitim ve öğretim süreçleri ile kitap ve materyallerin tasarım süreci “Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Ortak Metni“nde yer alan öğrenci profilinin gelişimini destekleyecek şekilde planlanmalı ve yürütülmelidir.

- Türkçemizin doğru ve etkili kullanılmasına, öğrencilerin söz varlığının ve dil becerilerinin geliştirilmesine özen gösterilmelidir.

- Öğrencilerin etkin katılımının sağlandığı bir öğrenme ortamı ve düşüncelerin özgürce paylaşılabileceği, sosyal-duygusal becerilerin gelişiminin desteklendiği olumlu bir sınıf iklimi oluşturulmalıdır.

- Araştırma, inceleme ve sorgulama gibi bilimsel faaliyetler; disiplinler arası ve bağlam temelli bir yaklaşımla zümre öğretmenler kurulu tarafından planlanmalı ve işletilmelidir.
- Öğrenme alanlarının işleniş sırası ve öğrenme alanlarına ayrılan süre, öğretim programında belirlenmiştir. Bu bağlamda zümre öğretmenleri derslerini planlarken öğrenci düzeylerini ve çevresel şartları dikkate

TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ
SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ UYGULANMASINA İLİŞKİN ESASLAR

- Öğrenme alanlarının işleniş sırası ve öğrenme alanlarına ayrılan süre, öğretim programında belirlenmiştir. Bu bağlamda zümre öğretmenleri derslerini planlarken öğrenci düzeylerini ve çevresel şartları dikkate almalıdır.

- Sosyal-duygusal öğrenme becerileri, değerler ve okuryazarlık becerileri içeren programlar arası bileşenler öğrenmenin anlamlı bir parçası hâline getirilmelidir. Öğretim programında yer alan sosyal-duygusal öğrenme becerileri, değerler, okuryazarlık becerileri ve eğilimler notla değerlendirilmemeli ancak uygun ölçme ve değerlendirme yöntemleri ile öğrencilerin bu alanlardaki gelişimleri takip edilmelidir.

- Programda yer alan öğretme-öğrenme yaşantıları; öğrencilere bütüncül bir bakış açısı kazandıran, kalıcı öğrenmenin gerçekleşmesine hizmet eden, farklı öğretim strateji, yöntem ve teknikleri işe koşan, disiplinler arası ilişkileri görmeyi kolaylaştıran, ders içeriği ile uyumlu bütünleşik becerilere yer verilerek kapsamlı bir çerçevede sunulmaktadır.

- Kitap yazım sürecinde öğrenme yaşantılarında verilen içerikler dışında güncel içeriklere ve farklı ilişkilendirmelere de yer verilmelidir. Öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri ve öğrenme stilleri göz önünde bulundurularak öğrenme çıktılarıyla tutarlı olan farklı öğretim materyalleri yapılandırılmalı ve

TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ
SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMINDA YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER VE PROGRAMIN YENİ YAPISI

ÖĞRETİM PROGRAMLARIMIZDAKİ YENİLİKLER

- Özgün Bir Eğitim Felsefesi
- Bütüncül Bir Eğitim Modeli
- Yetkin ve Erdemli İnsanı Önceleyen Öğrenci Profili
- Beceri Odaklı Öğretim Programı
- Becerilerin Tetikleyicisi Eğilimler
- Programlar Arası Bileşenler Olarak Okuryazarlık Becerileri, Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri ve Değerlerimiz
- Ön Öğrenmelerin Dikkate Alınması
- Günlük Hayat İle Köprü Kurma
- Sadeleştirilmiş İçerikte Derinleşme
- Farklılaştırılmış Öğretim
- Süreç Temelli Ölçme ve Değerlendirme Anlayışı
- Okul Temelli Planlama
- Disiplinler Üstü ve Disiplinler Ötesi Yaklaşımı Destekleyen Program Dışı Etkinlikler
- Öğretmen Yansıtmaları ile Program Haritalama

1. Birey ve Toplum
2. Kültür ve Miras
3. İnsanlar, Yerler ve Çevreler
4. Bilim, Teknoloji ve Toplum
5. Üretim, Dağıtım ve Tüketim
6. Etkin Vatandaşlık
7. Küresel Bağlantılar

1. Birlikte Yaşamak
2. Evimiz Dünya
3. Ortak Mirasımız
4. Yaşayan Demokrasimiz
5. Hayatımızdaki Ekonomi
6. Teknoloji ve Sosyal Bilimler

*Kazanımlar / Öğrenme Çıktıları
*Konular / İçerik Çerçevesi
*Ölçme-Değerlendirme Yaklaşımı / Öğrenme Kanıtları
*Beceriler / Bütünleşik Beceriler ve Alan Becerileri
*Değerler / EDE Modeli
*Farklılaştırma: Zenginleştirme / Destekleme

- Temel kabuller
- Ön değerlendirme süreci
- Köprü kurma
- Öğretme-öğrenme uygulamaları
- Öğrenme ortamlarının düzenlenmesi
- Farklılaştırma (üst düzey düşünme becerileri gelişmiş, farklı yetenek ve özelliklere sahip olan öğrenciler için zenginleştirme; bilişsel, sosyal, fiziksel gelişim vb. açılardan akranlarından farklılık gösteren öğrenciler için destekleme)
- Okul temelli planlama

5. SINIF

ÖĞRENME ALANI	Öğrenme Çıktıları Sayısı	Süre	
		Ders Saati	Yüzde Oranı (%)
1. Birlikte Yaşamak	3	16	15
2. Evimiz Dünya	4	22	20
3. Ortak Mirasımız	3	18	17
4. Yaşayan Demokrasimiz	4	23	21
5. Hayatımızdaki Ekonomi	3	18	17
6. Teknoloji ve Sosyal Bilimler	2	6	5
Okul Temelli Planlama*	-	5	5
TOPLAM	**19**	**108**	**100**

2. ÖĞRENME ALANI: EVİMİZ DÜNYA

Bu öğrenme alanında öğrencilerin yaşadıkları ilin göreceli konum özellikleri, yaşadıkları ilde doğal ve beşerî çevredeki değişimler, yaşadıkları ilde meydana gelebilecek afetlerin etkilerini azaltmaya yönelik yapılması gerekenler ve ülkemize kara sınırı olan komşu devletlerin temel özellikleri ile ilgili bilgi ve beceriler kazanmaları amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ	22
ALAN BECERİLERİ	SBAB7. Mekânsal Düşünme (SBAB7.1. Konum Algılama)(SB.5.2.1) SBAB4. Değişim ve Sürekliliği Algılama (SBAB4.2. Değişim ve Sürekliliği Neden ve Sonuçlarıyla Yorumlama)(SB.5.2.2) SBAB5. Sosyal Katılım (SBAB5.5 Fikri Eyleme Dönüştürme)(SB.5.2.3)
KAVRAMSAL BECERİLER	KB2.6. Bilgi Toplama (SB.5.2.4)
EĞİLİMLER	E3.2. Odaklanma, E3.3. Yaratıcılık, E3.4. Gerçeği arama, E3.5. Açık Fikirlilik, E3.7. Sistematik Olma, E.3.8. Merak Ettiği Soruları Sorma, E3.10. Eleştirel Bakma
PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER	
Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri	SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme
Değerler	D5. Duyarlılık, D7. Estetik, D18. Temizlik, D19. Vatanseverlik
Okuryazarlık Becerileri	OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB8. Sürdürülebilirlik Okuryazarlığı
DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER	Bilişim Teknolojileri ve Yazılım, Görsel Sanatlar, Türkçe
BECERİLER ARASI İLİŞKİLER	KB2.6. Bilgi Toplama KB2.7. Karşılaştırma

ÖĞRENME HEDEFLERİ VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

SB.5.2.1. Yaşadığı ilin göreceli konum özelliklerini belirleyebilme

a) Yaşadığı ilin göreceli konum özelliklerini belirler.
b) Yaşadığı ilin göreceli konum özelliklerini görselleştirir.
c) Yaşadığı ilin göreceli konum özelliklerini özetler.

SB.5.2.2. Yaşadığı ilde doğal ve beşerî çevredeki değişimi neden ve sonuçlarıyla yorumlayabilme

a) Yaşadığı ilde doğal ve beşerî çevrenin değişimine neden olan unsurları inceler.
b) Yaşadığı ilde doğal ve beşerî çevrenin değişiminden etkilenen unsurları inceler.
c) Yaşadığı ilde doğal ve beşerî çevrede meydana gelen değişimin etkilerini sorgular.
ç) Yaşadığı ilde doğal ve beşerî çevrede meydana gelen değişimin neden ve sonuçlarını elde ettiği bilgilere dayanarak ifade eder.

SB.5.2.3. Yaşadığı ilde meydana gelebilecek afetlerin etkilerini azaltmaya yönelik farkındalık etkinlikleri düzenleyebilme

a) Yaşadığı ilde meydana gelebilecek afetlerin etkilerini azaltmaya yönelik etkinlik planı yapar.
b) Yaşadığı ilde meydana gelebilecek afetlerin etkilerini azaltmaya yönelik hazırladığı etkinliği uygular.
c) Yaşadığı ilde meydana gelebilecek afetlerin etkilerini azaltmaya yönelik hazırladığı etkinliği değerlendirir.

SB.5.2.4. Ülkemize komşu devletler hakkında bilgi toplayabilme

a) Ülkemize komşu devletlerle ilgili bilgilere ulaşmak amacıyla kullanacağı kaynakları belirler.
b) Ülkemize komşu devletlerle ilgili bilgileri belirlediği kaynaklardan bulur.
c) Ülkemize komşu devletlerle ilgili belirlediği kaynaklardan edindiği bilgileri doğrular.
ç) Ülkemize komşu devletlerle ilgili belirlediği kaynaklardan edindiği bilgileri kaydeder.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Yaşadığı İlin Göreceli Konumu

Yaşadığı İlde Doğal ve Beşerî Çevredeki Değişim

Yaşadığı İlde Meydana Gelebilecek Afetlerin Etkileri

Ülkemize Komşu Devletler

Anahtar Kavramlar

AFAD, afet, beşerî çevre, coğrafya, doğal çevre, göreceli konum, komşu devlet, risk, sınır, yönler

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu öğrenme alanında yer alan öğrenme hedefleri; gözlem formu, kontrol listesi, derecelendirme ölçeği, karşılaştırma tablosu, balık kılçığı, bütüncül dereceli puanlama anahtarı ve performans görevi kullanılarak değerlendirilebilir.

Performans Görevi: Afet etkinlik planı hazırlama, bu planları görsel içeriklere dönüştürme ve ülke tanıtım kartı hazırlamaya yönelik görevdir.

Temel Kabuller	Öğrencilerin konum ve yön bulma becerilerine sahip olduğu, harita çeşitlerini tanıdıkları, yaşadığı yerdeki doğal çevre ve insan arasındaki ilişkilere örnek verebileceği, yaşadıkları yerdeki afetlerin neler olduğu ve etkilerini azaltma konusunda yapılabilecekleri ilşkin temel bilgilere sahip olduğu kabul edilmektedir.
Ön Değerlendirme Süreci	Öğrencilerin; konumlarını belirleme ve yön bulmaya, harita çeşitlerine ve haritaların temel özelliklerine ilişkin bilgileri açık uçlu sorular sorularak değerlendirilir. Öğrencilerden doğal çevre unsurlarına örnek vermeleri istenir. Öğrencilere "Herhangi bir afetle ilgili bir uyarı geldiği zaman ne yapacağınızı biliyor musunuz? Yaşadığınız ilde görülme ihtimali olan afetlerin neler olduğunu biliyor musunuz?" gibi sorular sorulur.
Köprü Kurma	Şehirlerimizin doğal ve tarihî güzellikleri, konumları, ekonomik ve ulaşım koşulları bakımından benzer ve birbirinden farklı birçok özelliğe sahip olduğuna dikkat çekilir. Öğrencilere yaşadıkları il ile ilgili bu özelliklerden hangilerini bildiklerine dair açık uçlu sorular sorulur. Öğrencilerin gözlem yaparak veya aile büyüklerine sorarak yaşadığı çevrede meydana gelen değişimlerin neler olduğunu sorgulaması sağlanır. Öğrencilerden tespit ettikleri değişimleri gruplandırmaları istenir. Öğrencilere "Deprem değil ihmal öldürür." sözünden yola çıkarak yaşadığı yerde görülebilecek afetlere karşı alınabilecek bireysel ve toplumsal önlemlerin neler olabileceğine dair açık uçlu sorular sorulur. Bağımsızlık sembollerine saygı duyma hakkında tarihten örnekler verilerek öğrencilere bu örnekler hakkındaki düşünceleri sorulur.
Öğretme-Öğrenme Uygulamaları	**SB.5.2.1** Öğrencilerin yazılı ve görsel kaynaklardaki örnekleri inceleyerek yaşadıkları ilin göreceli konum özelliklerini belirlemeleri sağlanır **(OB1, OB4)**. Bu amaçla ayrıca dijital kaynaklardan da yararlanılabilir **(OB2)**. Öğrencilerden verilen kaynaklardan hareketle yaşadıkları ilin başlıca yeryüzü şekilleri, iklimi, su kaynakları, komşuları, önemli tarihî mekânlarına ilişkin örnekler vermeleri istenir. Öğrencilerin, estetik değeri kapsamında yaşadıkları ilin göreceli konum özelliklerini tablo, Türkiye Dilsiz Mülki İdare Haritası veya görsellerle desteklenmiş bilgi kartlarından birini hazırlayarak görselleştirmeleri sağlanır **(D7.3, E3.3)**. Ürün oluşturma sürecinde öğrencilerin estetik bir ürün oluşturması desteklenir. Oluşturulan tablo, Türkiye Dilsiz Mülki İdare Haritası veya görsellerle desteklenmiş bilgi kartlarının değerlendirilmesi için derecelendirme ölçeğinden yararlanılabilir. Kaynaklardan elde edilen bilgileri ve yapılan görselleştirmeleri sınıfa sözlü olarak sunarak yaşadıkları ilin göreceli konum özelliklerini özetlemeleri istenir **(SDB2.1, OB1)**. Öğrencilerin sunumları gözlem formu veya kontrol listeleri ile değerlendirilebilir.

- Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Program'ında ölçme ve değerlendirme sürecini ifade eden öğrenme kanıtları öğrencilerin öğrenme süreci içerisindeki gelişimlerinin izlenmesi amacıyla **biçimlendirici değerlendirme esas** alınarak yapılandırılmıştır.

- Öğrenme kanıtlarında öğrencilerin gelişimlerinin izlenmesi amacıyla ön bilgilerin değerlendirilmesi için ön değerlendirme uygulamalarına yer verilmiş, öğrenme sürecinin değerlendirilmesi için de farklı ölçme-değerlendirme yöntemleri kullanılmıştır.

- Bu öğrenme kanıtlarına, beceriler ve programlar arası bileşenlerin etkili bir şekilde değerlendirilebilmesi amacıyla programda yer verilmiştir.

- Ölçme ve değerlendirme araçları kullanılırken öğrenme çıktıları, alan becerileri veya kavramsal beceriler dikkate alınmalıdır. Bütüncül yaklaşıma uygun olacak şekilde, öğrencilerin farklı özelliklerini ortaya koyabilecekleri süreç odaklı değerlendirme araçları kullanılmalıdır.

- Ölçme ve değerlendirme uygulamaları sürecinde öğrencilerin gelişimlerinin farklı olabileceği gözden kaçırılmamalı, her öğrenciden her alanda aynı ilerlemeyi göstermesi beklenmemelidir.

- Bu amaçla programda öğrenme sürecini izlemeye fırsat verebilecek biçimlendirici ölçme ve değerlendirme araçlarına yer verilmiştir.

- Öğrencilerin farklı beceri alanlarında farklı düzeylerde gelişim gösterebileceği düşünülerek öğrenme süreci bir bütün olarak değerlendirilmelidir.

- Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında öğrenme çıktılarının özelliklerine uygun olarak performans değerlendirmeye yönelik bireysel veya grupla yürütülebilecek görevler ve bu performansların ölçülebilmesi amacıyla;

- Bütüncül dereceli puanlama anahtarı, kontrol listesi, öğrenme günlüğü, gözlem formu, performans görevi, çalışma yaprağı, öz değerlendirme formu, grup değerlendirme formu, anekdot, yapılandırılmış grid, tanılayıcı dallanmış ağaç, mülakat, akran değerlendirme gibi farklı ölçme ve değerlendirme araçlarına yer verilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme, üst düzey düşünme becerileri gelişmiş, farklı yetenek ve özelliklere sahip olan öğrencilere daha zengin derin öğrenme bakış açılarının kazandırılması kapsamında gerçekleştirilen etkinliklerden oluşmaktadır. Zenginleştirme etkinlikleri kapsamında öğrencilerin kendi özgün fikir ve ürünlerini ortaya çıkarmalarını destekleyecek etkinlikler yapılabilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Mustafa Kemal Atatürk'ün ve Türk milletinin gösterdiği toplumsal dayanışmayı, cumhuriyetin hayatımıza katkılarını ve demokratik katılımın önemini anlatan bir hikâye yazmaları istenebilir.

Atatürk'ün bir vatandaşın dilekçesini incelerken, orman çiftliğinde, mecliste konuşma yaparken, harf inkılabını anlatırken, şapkayı tanıtırken çekilen fotoğrafları kullanılarak dijital ortamda bir kolaj çalışması yürütülebilir.

Demokratik katılım ve karar alma süreçlerinin önemine ilişkin farkındalığı artırmak amacıyla broşür, afiş vb. görsel ürünler tasarlanabilir.

Destekleme Okuma güçlüğü çeken öğrenciler için konuyla ilgili belgesel veya film izletilebilir.

Gazete haberi çalışmasında ve hikâye yazma çalışmasında, yazı yazmak yerine resim çizilmesi istenebilir.

Destekleme,

bilişsel, sosyal, fiziksel gelişim vb. açılardan akranlarından farklılık gösteren öğrenciler için yapılacak olan etkinliklerinden oluşmaktadır. İçerikte veya içeriğin öğretiminde kullanılan yöntem ve tekniklerin kullanılmasında sadeleştirme yapılabilir.

Farklılaştırma,

öğrenme profilleri bakımından farklılık gösteren öğrencilere yönelik çeşitli zenginleştirme ve destekleme çalışmalarına ilişkin öğretme-öğrenme yaşantılarını ifade eder. Öğretim süreci düzenlenirken öğrenciler arasındaki bireysel farklılıklar göz önünde öğretimin farklılaştırılması yoluna gidilmelidir. Bu bölümde çeşitli öneriler sunulmuştur. Öğretmenlerden beklenen, bu önerileri kendi sınıflarına uyarlamalarıdır.

Bu içerikler, ders kitaplarında yer almayacak olup sadece e-içerik olarak sunulabili

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme

Öğrencilerden yaşadıkları ilden farklı bir ilin göreceli konum özelliklerini yazılı ve görsel kaynaklarla incelemeleri istenir. Ayrıca öğrenciler öğretmen rehberliğinde dijital kaynakları da inceleyebilir. Öğrenciler tarafından bu iki ilin benzer ve farklı özelliklerine dair yazılı, görsel veya dijital bir ürün oluşturulabilir.

Mevcut verilerden yola çıkılarak yaşadıkları ilde gelecekte doğal ve beşerî çevrede meydana gelebilecek değişimlerle ilgili öğrenciler tarafından öngörülere dayalı bir rapor oluşturulabilir.

Öğrencilerden yaşadıkları ilde afetlerle ilgili faaliyetler gösteren resmî kurum ve sivil toplum kuruluşlarının çalışmalarını araştırmaları istenebilir. Araştırmalardan elde edilen bilgiler resim, afiş ya da poster olarak sunulabilir.

Öğrencilerden kara sınırımız olan komşu devletlerden birini seçerek bu ülkeye dair merak ettiklerini araştırmaları ve araştırma sonuçlarına ilişkin yazılı ya da görsel bir ürün oluşturmaları istenebilir.

Destekleme

Öğrencilerden yaşadıkları il sınırına komşu olan illeri sıralamaları istenebilir.

Öğrencilerden yaşadıkları ilin eski ve yeni fotoğraflarını doğal ve beşerî çevrede meydana gelen benzerlik ve farklılıklar açısından karşılaştırmaları istenebilir.

Öğrencilerden yaşadıkları ili etkileyebilecek afetlerle ilgili bilgilerini yazılı veya sözlü olarak paylaşmaları istenebilir.

Öğrencilerden Dilsiz Komşu Ülkeler Haritası üzerinde kara sınırımız olan komşu devletleri farklı renkte boyamaları ve bu devletlerin devletlerin isimlerini harita üzerine yazmaları istenebilir.

SOSYAL BİLİMLER ALAN BECERİLERİ

8. Coğrafi Sorgulama Becerisi
9. Coğrafi Gözlem ve Saha Çalışması Becerisi
7. Mekânsal Düşünme Becerisi
10. Harita Becerisi
6. Girişimcilik Becerisi
11. Tablo, Grafik, Şekil ve Diyagram Becerisi
5. Sosyal Katılım Becerisi
12. Mantıksal Muhakeme Becerisi
SOSYAL BİLİMLER
ALAN BECERİLERİ
4. Değişim ve Sürekliliği Algılama Becerisi
13. Felsefi Sorgulama Becerisi
3. Tarihsel Empati Becerisi
14. Felsefi Muhakeme Becerisi
2. Kanıta Dayalı Sorgulama ve Araştırma Becerisi
15. Felsefi Düşünce Ortaya Koyma Becerisi
1. Zamanı Algılama ve Kronolojik Düşünme Becerisi
16. Eleştirel Sosyolojik Düşünme Becerisi

Şekil 20: Sosyal Bilimler Alan Becerileri

Sosyal Bilgiler Öğretim Programında Kullanılan Alan Becerileri

Sosyal Bilgiler Öğretim Programında Kullanılan Alan Becerileri
Zamanı Algılama ve Kronolojik Düşünme
Kanıta Dayalı Sorgulama ve Araştırma
Tarihsel Empati
Değişim ve Sürekliliği Algılama
Sosyal Katılım, Girişimcilik
Mekânsal Düşünme
Harita
Tablo, Grafik Şekil ve Diyagram
Coğrafi Sorgulama

4. SINIF

ÖĞRENME ALANI	Öğrenme Çıktıları Sayısı	Süre	
		Ders Saati	Yüzde Oranı (%)
1. Birlikte Yaşamak	3	18	17
2. Evimiz Dünya	3	19	17
3. Ortak Mirasımız	3	19	17
4. Yaşayan Demokrasimiz	3	18	17
5. Hayatımızdaki Ekonomi	3	17	17
6. Teknoloji ve Sosyal Bilimler	2	12	11
Okul Temelli Planlama*	-	5	4
TOPLAM	**17**	**108**	**100**

ÖĞRENME ALANLARI, ÖĞRENME HEDEFİ SAYISI, SÜRE

5. SINIF

ÖĞRENME ALANI	Öğrenme Çıktıları Sayısı	Süre	
		Ders Saati	Yüzde Oranı (%)
1. Birlikte Yaşamak	3	16	15
2. Evimiz Dünya	4	22	20
3. Ortak Mirasımız	3	18	17
4. Yaşayan Demokrasimiz	4	23	21
5. Hayatımızdaki Ekonomi	3	18	17
6. Teknoloji ve Sosyal Bilimler	2	6	5
Okul Temelli Planlama*	-	5	5
TOPLAM	**19**	**108**	**100**

6. SINIF

ÖĞRENME ALANI	Öğrenme Çıktıları Sayısı	Süre	
		Ders Saati	Yüzde Oranı (%)
1. Birlikte Yaşamak	3	16	15
2. Evimiz Dünya	3	18	17
3. Ortak Mirasımız	4	22	20
4. Yaşayan Demokrasimiz	3	18	17
5. Hayatımızdaki Ekonomi	3	18	17
6. Teknoloji ve Sosyal Bilimler	2	11	11
Okul Temelli Planlama*	-	5	4
TOPLAM	**18**	**108**	**100**

7. SINIF

ÖĞRENME ALANI	Öğrenme Çıktıları Sayısı	Süre	
		Ders Saati	Yüzde Oranı (%)
1. Birlikte Yaşamak	3	16	15
2. Evimiz Dünya	2	10	9
3. Ortak Mirasımız	3	25	24
4. Yaşayan Demokrasimiz	4	22	20
5. Hayatımızdaki Ekonomi	2	12	11
6. Teknoloji ve Sosyal Bilimler	3	18	16
Okul Temelli Planlama*	-	5	5
TOPLAM	17	108	100

7. SINIF

ÖĞRENME ALANI	Öğrenme Çıktıları Sayısı	Süre	
		Ders Saati	Yüzde Oranı (%)
1. Birlikte Yaşamak	3	16	15
2. Evimiz Dünya	2	10	9
3. Ortak Mirasımız	3	25	24
4. Yaşayan Demokrasimiz	4	22	20
5. Hayatımızdaki Ekonomi	2	12	11
6. Teknoloji ve Sosyal Bilimler	3	18	16
Okul Temelli Planlama*	-	5	5
TOPLAM	17	108	100

TÜRKİYE YÜZYILI

ARZ EDERİM.

MAYIS 2024